

netwerk bewust verbruiken

Jaarverslag 2001

Inhoud

1. Reilen en zeilen van de vzw	4
1.1. <i>Samenstelling Algemene Vergadering en Raad van Beheer .....</i>	<i>4</i>
1.1.1. Leden Algemene Vergadering	4
1.1.2. Leden Raad van Beheer.....	4
1.2. <i>Belangrijkste agendapunten Algemene Vergadering en Raad van Beheer....</i>	<i>5</i>
1.2.1. Agendapunten Algemene Vergadering	5
1.2.2. Agendapunten Raad van Bestuur	5
1.3. <i>Bevraging over de toekomstige invulling van het NBV.....</i>	<i>6</i>
2. Week van de Bewuste Consument: Kies wat je Eet, Weet wat je Kiest, 15 - 25 maart 2001	8
2.1. <i>Inleiding .....</i>	<i>8</i>
2.2. <i>Tien thema's .....</i>	<i>8</i>
2.3. <i>Brochure & affiche.....</i>	<i>8</i>
2.4. <i>Media-actie met BV's: Bewuste Verbruikers of Bekende Vlamingen ? .....</i>	<i>9</i>
2.5. <i>De Week van de Bewuste Consument.....</i>	<i>9</i>
2.6. <i>Uitvoering.....</i>	<i>10</i>
2.7. <i>Financiering.....</i>	<i>11</i>
3. Voorbereiding campagne 2002.....	12
3.1. <i>Personeelslid en campagnewerkgroep.....</i>	<i>12</i>
3.2. <i>Wat houdt de campagne in? .....</i>	<i>12</i>
4. Website	13
4.1. <i>Forum .....</i>	<i>13</i>
4.1.1. Open discussiegedeelte	13
4.1.2. Intern discussiegedeelte.....	14
4.2. <i>Links op en naar de NBV-site.....</i>	<i>15</i>
4.3. <i>Berichten op de homepage .....</i>	<i>15</i>
4.4. <i>Agenda.....</i>	<i>16</i>
4.5. <i>Databank met gegevens over leden.....</i>	<i>16</i>
5. Huisstijl	17
6. Niet-winkeldag: 24 november 2001	18
7. Deelname aan debatten	19

7.1.	<i>Lezing en debat Leerstoel Milieueducatie.....</i>	19
7.2.	<i>Panel consumentenzaken.....</i>	19
7.3.	<i>Eerlijke & Groene Consument.....</i>	19
8.	Varia.....	20
8.1.	<i>Onderschrijven van platformteksten.....</i>	20
8.1.1.	10 op 10 bio.....	20
8.1.2.	Schone Kleren Campagne.....	20
8.1.3.	Recht op Recht.....	20
8.1.4.	Chemical Awareness.....	20
8.2.	<i>MeMO-gids.....</i>	20
8.3.	<i>Inkomsten.....</i>	20
8.4.	<i>Abonnementen op tijdschriften.....</i>	20
8.5.	<i>EVS-vrijwilliger.....</i>	20

2. Reilen en zeilen van de vzw

2.1. Samenstelling Algemene Vergadering en Raad van Beheer

2.1.1. Leden Algemene Vergadering

Aan het einde van het jaar 2001 telde het Netwerk Bewust Verbruiken 34 leden: 28 effectieve en 6 waarnemende. Alle leden onderschreven de platformtekst en stemden toe met de betaling van een lidmaatschapsbijdrage (1000 BEF).

2.1.1.1. Effectieve leden

Deze organisaties waren lid vanaf het begin van het jaar 2001:

1. Bond van Bedienden, Technici en kaders (BBTK)
2. Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (BBL)
3. Elcker-Ik Milieu (A'pen)
4. GAP-Vlaanderen (EcoTeams)
5. Greenpeace
6. Kristelijke Arbeidersjongerenbeweging (KAJ)
7. Max Havelaar
8. MeMO (Mens- en Milieuvriendelijk Ondernemen)
9. Mensenbroeders
10. Netwerk-Vlaanderen
11. Oxfam-Wereldwinkels
12. Velt (Vereniging voor Ecologische leef- en Teeltwijze)
13. Verbruikersateljee
14. VIBE (Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen)
15. VODO (Vlaams Overleg voor Duurzame Ontwikkeling)
16. Voedselteams (Elcker-Ik Kessel-Lo)
17. Vredeseilanden-Coopibo
18. Werkgroep voor een Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw (Wervel)
19. WWF (Wereld Natuurfonds)

Deze organisaties werden lid in de loop van het jaar 2001:

20. Algemeen Christelijke Werknemerscentrale (ACW)
21. Bond van Grote en Jonge Gezinnen (BGJG)
22. Ethisch Vegetarisch Alternatief (EVA)
23. Fair Trade Organisatie (FTO)
24. Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking
25. Koepel van Vlaamse Kringloopcentra (KVK)
26. Plattelandsontwikkeling
27. Schone Kleren Campagne (SKC)
28. Voor Moeder Aarde

2.1.1.2. Waarnemende leden

Deze organisaties waren lid vanaf het begin van het jaar 2001:

1. Arbeid & Milieu
2. Ethibel
3. Hefboom
4. Imagine

Deze organisaties werden lid in de loop van het jaar 2001:

5. Stof & Aarde
6. Triodos Bank

2.1.2. Leden Raad van Beheer

Net als in 2000 waren de leden van de Raad van Beheer:

1. *Magda De Meyer* (Verbruikersateljee)
2. *Luk Naets* (Velt)
3. *Dirk Steurs* (Max Havelaar) - Secretaris
4. *Paul Van Cappellen* (Persoonlijk) - Penningmeester
5. *Tineke Van Engeland* (Persoonlijk) - Voorzitter
6. *Ingrid Vanhaevre* (Persoonlijk)

In de loop van het jaar 2001 stemde de Algemene Vergadering erin toe dat bijkomende beheerders voorlopig als waarnemers de Raad van Bestuur mochten bijwonen. Pas na de eerste AV van 2002 kunnen zij echter officieel lid worden.

7. *Carlos Boidin* (Imagine)

8. *Klaas Maertens* (MeMO)

2.2. Belangrijkste agendapunten Algemene Vergadering en Raad van Beheer

2.2.1. Agendapunten Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering kwam in 2001 drie keer bij elkaar. Op de agenda stonden hoofdzakelijk (a) de Week van de Bewuste Consument 2001 (voorbereiding en evaluatie), (b) de Week van de Bewuste Consument 2002 en 2003 (voorstellen en voorbereiding), (c) de bevraging en daaraan verbonden de toekomstige werking.

2.2.1.1. 8 februari

- Erkenning nieuwe leden
- Week van de bewuste consument 2001
- Dag/week van de bewuste consument 2002
- Jaarprogramma
- Financieel
- Huisstijl

2.2.1.2. 19 april

- Evaluatie Week van de bewuste consument 2001

- Bevraging leden Netwerk Bewust Verbruiken
- Week van de bewuste consument 2002
- Week van de bewuste consument 2003

2.2.1.3. 12 december

- Nieuwe leden Algemene Vergadering
- Resultaten bevraging en voorstel nieuwe werking
- Werkingsprogramma Week van de bewuste consument 2002

2.2.2. Agendapunten Raad van Beheer

De Raad van Beheer kwam in 2001 vijf keer bij elkaar. Op de agenda stonden hoofdzakelijk (a) de Week van de Bewuste Consument 2001 (voorbereiding en evaluatie), (b) toetredingscriteria, (c) huisstijl, (d) de Week van de Bewuste Consument 2002 en 2003 (voorstellen en voorbereiding), (e) de bevraging en de daaraan verbonden toekomstige werking.

2.2.2.1. 24 januari

- Week vd BC 2001
- Criteria Lidmaatschap MeMO-bedrijven
- Financieel
- Huisstijl
- Platformteksten en charters

2.2.2.2. 28 maart

- Evaluatie Week vd BC 2001
- Discussie over huidig model en evolutie van NBV
- Week vd BC 2002
- Toetredingscriteria
- Huisstijl

2.2.2.3. 27 juni

- Voorstel tekst bevraging
- Toetredingscriteria
- Project 2002
- Inventaris van de leden
- Afrekening campagne 2001
- Huisstijl en folder

2.2.2.4. 10 oktober

- Bevraging van de leden / Voorbereiding AV
- Campagne 2002
- Huisstijl en folder
- Databanken / Website
- Toetredingscriteria

2.2.2.5. 7 november

- Bevraging en toekomst NBV
- Campagne 2002

2.3. **Bevraging over de toekomstige invulling van het NBV**

Onder impuls van *Netwerk-Vlaanderen* besloot het NBV grondig in te gaan op waar het in de toekomst naartoe wil groeienn. Iedereen is het er over eens dat het NBV heel wat potentieel in zich heeft. Tegelijk bestaan er heel wat verschillende ideeën over wat het NBV zou kunnen worden of zijn (vb. wordt het een koepel of een aparte organisatie?, moet het NBV individuele leden toelaten?). De tijd leek ons ook rijp om het jonge NBV een sterker en duidelijker profiel te geven. Zo raken de verwachtingen van de leden op elkaar en op een duidelijke ‘missie’ afgestemd. En dat kan volgens ons alleen maar leiden tot een sterkere uitstraling, meer dynamiek en een grotere betrokkenheid van de leden.

De bedoeling was in kaart te brengen wat er leeft, en nadien gezamenlijk te zoeken naar de richting die het NBV best inslaat. Er werd in samenwerking met *Netwerk-Vlaanderen* een schriftelijke bevraging opgesteld waarbij 7 modellen aan de lidorganisaties werden voorgelegd:

1. NBV als Vlaams Informatie Punt voor Duurzame Consumptie
2. NBV als Erkende Consumentenorganisatie met individuele leden
3. NBV als Consumentenorganisatie met een sterk kritisch profiel
4. NBV als een gezamenlijke campagne van verschillende organisaties
5. NBV als koepel van maatschappijkritische organisaties
6. NBV als koepel met zelfstandige inbreng, uitbreiding bij model 5
7. NBV als Observatorium voor duurzaam bedrijfsbeleid

Zestien leden vulden de bevraging in: *Netwerk Vlaanderen* (Nele Standaert); *Max Havelaar* (Dirk Steurs); *Ethibel* (Dirk Van Braeckel: persoonlijk); *FOS* (Eva Rogier); *VIBE* (Peter Thoelen); *Elcker-Ik Milieu* (Christel Grieten); Tineke Van Engeland; *EVA* (Tobias Leenaert); *Voedselteams* (Jeanneke van de Ven: persoonlijk); *Imagine* (Carlos Boidin); *ACW* (Jo Laenen); *Vredeseilanden* (Gert Engelen); *Fair Trade Organisatie* (Erik Devogelaere); *VODO* (Anke van Altena), *BBL* (Esmeralda Borgo); *Oxfam Wereldwinkels* (Annemie Demedts). Met twee leden werden gesprekken gevoerd (*MeMO* en *BBL*).

Uit de bevraging kwamen 4 modellen als positief naar voor (model 1, 3, 4 en 7). Vooral 1 (infopunt) en 7 (observatorium bedrijfsbeleid) scoorden hoog. De modellen 5 & 6, die uitgingen van een koepelwerking, werden negatief beoordeeld. Wie dat wenst kan de gedetailleerde resultaten van de bevraging opvragen bij: info@bewustverbruiken.org

Op basis van deze resultaten en discussie daarover werkte de Raad van Beheer een voorstel uit dat door de AV werd aanvaard. Positieve elementen uit deze vier modellen samenbrengend werd het volgende voorstel uitgedacht: NBV als actiegroep met sterk kritisch profiel.

Tot nu toe heeft NBV vooral sensibiliseringswerk gedaan, nu zou actie centraal komen te staan. Details: Het campagnewerk zou van langere duur moeten zijn en op een andere manier moeten gebeuren. NBV zou werken rond specifiekere thema's waarbij de partners per thema worden uitgezocht. Van belang zijn de strategieën en het grondig voorbereid actiedossier. Onderzoek doen naar bedrijfsbeleid is een van de voor de hand liggende onderdelen van een campagne. De effectieve keuze van middelen en partners hangt af van de keuze van het onderwerp.

De Raad van Beheer kreeg van de Algemene Vergadering de opdracht mee dit voorstel concreet in te vullen. Een mogelijkheid die onderzocht moet worden is een samenwerking met Velt op te zetten. Velt deed de AV namelijk een concreet voorstel: vanaf 2003 het campagnesecretariaat verzorgen en de jaren nadien die werking verder uitbouwen. Velt wenst in de toekomst haar ecologische consumentenwerking uit te bouwen. In de loop van 2002 zal een toekomstscenario uitgetekend worden.

3. Week van de Bewuste Consument: Kies wat je Eet, Weet wat je Kiest, 15 - 25 maart 2001

3.1. Inleiding

Sinds 2000 roept het *Netwerk Bewust Verbruiken* 15 maart, de traditionele werelddag van de rechten van de consument, uit tot *Dag van de Bewuste Consument*. In 2001 werden de spots gericht op onze voedingconsumptie – onder de noemer ***Kies wat je eet, Weet wat je kiest*** – en werd de campagneduur uitgebreid tot de Week van de Bewuste Consument: tot en met de week na donderdag 15 maart 2001.

3.2. Tien thema's

Het doel van de campagne ***Kies wat je Eet, Weet wat je Kiest*** was consumenten te doen stilstaan bij hun voedingspatroon en hen aan te moedigen tot een mens- en milieuvriendelijke gedragsverandering. Het hoofdthema werd overzichtelijk aan de hand van tien subthema's aangekaart:

1. **Laat je niet inpakken!** – verpakkingsafval verminderen
2. **Heerlijke koffie van eerlijke bonen** – voeding uit de eerlijke handel
3. **Bio, da's logisch** – biologische producten
4. **Heb eens een boontje voor elkaar** – vleesarm of vegetarisch
5. **'t Is niet altijd komkommertijd** – groenten en fruit van het seizoen
6. **Wortelen AOC** (appellation d'origine contrôlée) – streekgebonden producten
7. **Creatief met restjes** – afval in de keuken verminderen
8. **GGO: Geen Geheim, Openheid** – liever geen genetische manipulatie in voeding
9. **Teamspirit en boerenverstand** – korte leveringsketens
10. **Zuinig en ook gewoon lekker!** – energie en water besparen in de keuken

3.3. Brochure & affiche

Consumenten die meer informatie wensten over de campagne werden aangemoedigd om de **gratis brochure met 10 thema's** te bestellen. Hierin worden 10 aspecten van een duurzamer voedingspatroon toegelicht. Zeven Bekende Vlamingen illustreren met eigen ervaringen deze brochure: *Janine Bischops, Nic Balthazar, Elisa Waut, Herr Seele, Jan Hautekiet, Kristien Hemmerechts* en *Bea Van Der Maat*.

De brochure (32 blzn.) werd op 10.000 exemplaren gedrukt en was erg gegeerd: begin mei 2001 was de voorraad zo goed als uitgeput. De brochures raakten vlot verspreid dankzij bereidwillige medewerking van zo'n 60 bibliotheken in heel Vlaanderen, de leden en bevriende organisaties van het NBV.

Op de **website** van het NBV <http://www.bewustverbruiken.org> kwam de *Week van de Bewuste Consument* vanaf 15 maart aan bod. De brochure is er integraal op terug te vinden en kon ook elektronisch worden besteld. Via het invulformulier op de NBV-website liepen meer dan honderdvijftig bestellingen binnen.

De affiche, op 5.000 exemplaren gedrukt, werd verspreid in Oxfam-Wereldwinkels, natuurvoedingswinkels, natuurvoedingsresto's, de bibliotheken en via de leden en bevriende organisaties van het NBV.

3.4. Media-actie met BV's: *Bewuste Verbruikers of Bekende Vlamingen* ?

Voor de opstart van de actieweek met een **mediagenieke actie** te Gent op 15 maart zelf sprak het NBV enkele bekende Vlamingen aan. **Pol Goossen** (*Frank Bomans* uit *Thuis*), **Dirk Holemans** (Vlaams parlementslid *Agalev*) en *Magda De Meyer* (Volksvertegenwoordiger *SP* en beheerder van het NBV) werden op pad gestuurd om in een supermarkt, een natuurvoedingswinkel en een Oxfam-wereldwinkel ingrediënten te kopen voor een duurzaam menu. De gekochte producten moesten beantwoorden aan de 10 thema's uit de campagnebrochure. Een jury -bestaande uit **Meryem Kaçar** (senator van *Agalev*) en **Luk Naets** van het *Netwerk Bewust Verbruiken* - beoordeelde welk recept het meest voldeed aan de 10 thema's.

De wedstrijd werd gevolgd door een persconferentie waarop de gekochte boodschappen werden overlopen en de winnaar werd aangeduid: het vleesloze wokgerecht van Pol Goossen werd uitgeroepen tot duurzaam gerecht en Pol Goossen tot *Meest Bewuste Consument*. Er was ruime persbelangstelling: *Vrt Journaal*, *AVS*, *Vrt Radio 1 De Wandelgangen*, *Vrt Radio 2 Oost-Vlaanderen*, *De Morgen*, *De Gentenaar*, *Het Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws* waren aanwezig op de persconferentie en schonken in hun berichtgeving aandacht aan de campagne.

3.5. De Week van de Bewuste Consument

Het NBV riep **pers**, **bibliotheken**, **natuurvoedingswinkels**, **wereldwinkels**, **natuurvoedingsrestaurants** en alle **lid-** en **bevriende organisaties** op om het thema *Kies wat je eet, Weet wat je kiest* gedurende de *Week van de Bewuste Consument* in de kijker te plaatsen. Lidorganisaties van het Netwerk Bewust Verbruiken en anderen organiseerden in de week volgend op 15 maart activiteiten rond de diverse thema's.

Duurzame dagschotel

25 **natuurvoedingsrestaurants** serveerden van 15 tot 25 maart een Duurzame Dagschotel:

Postcode -gemeente	naam
1000 Brussel	Den Teepot
1040 Etterbeek	La Sage
1840 Londerzeel	t Gouden Pollepeltje
2470 Retie	N.V. De Bospaddestoel
2800 Mechelen	La Loggia
3000 Leuven	Lukemieke
3001 Heverlee	Safraan
8000 Brugge	Biosfeer
8000 Brugge	De Bron
8020 Oostkamp	t Roodhof
8400 Oostende	Bio-Snack
8500 Kortrijk	Nectar

8800 Roeselare	De Kleine Prins
9000 Gent	De Appelier
9000 Gent	Eethuis Avalon 1
9000 Gent	Brooderie
9000 Gent	Lekker Gec
9000 Gent	De Paddestoel
9000 Gent	Panda
9000 Gent	De Patiron
9000 Gent	Tuin van Eten
9000 Gent	Wakame
9300 Aalst	De Kleine Johannes
9667 Horebeke	Hotel Elim
9700 Oudenaarde	De Zonnebloem

Bibliotheken

Meer dan **55** Vlaamse bibliotheken plaatsten een **thematabel** over het thema *Kies wat je Eet, Weet wat je Kiest*:

Aalst, Aartselaar, Anzegem, Beveren-Waas, Brugge, Brussel, De Panne, Edegem, Ekeren, Evergem, Gavere, Gent, Harelbeke, Hasselt, Hemiksem, Heusden-Zolder, Kalmthout, Kasterlee, Knesselare, Koksijde, Langemark-Poelkapellen, Leuven, Lille, Lokeren, Lommel, Londerzeel, Lovenjoel, Maarkedal, Maaseik, Maasmechelen, Mariakerke, Menen, Moorslede, Oostkamp, Oudenaarde, Ravels, Ronse, Schoten, Sint-Amands, Sint-Genesius-Rode, Sint-Lievens-Houtem, Sint-Niklaas, Sint-Pieters-Leeuw, Sint-Truiden, Staden, Strombeek-Bever, Temse, Tienen, Veurne, Vilvoorde, Waregem, Wemmel, Westerlo, Wuustwezel, Zaventem, Zoersel en Zulte

Pesticiden

FOS Socialistische Solidariteit (Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking) stond op vrijdag **16 maart** 2001 's morgens met de **Black Box** op de **markt van Leuven**. Op een ludieke manier werd het pesticidengebruik in de derde wereld bij het winkelende publiek aangekaart.

Boerenkrant

Wervel (Werkgroep voor een Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw) gaf in de Week van de Bewuste Consument een **boerenkrant** uit met als titel 'Bewuste Boeren, Bewuste **Consumenten**'. In die Wervelkrant vallen vooral verhalen te lezen van bewuste boeren aan (hopelijk bewuste) consumenten. Het zijn allen boeren die het niet eens zijn met de huidige gang van zaken en die werken aan een rechtvaardige en duurzame landbouw én aan het herstel van de band tussen consument en producent, in dit geval boer en boerin.

Vorming

Elcker-Ik Milieu (Antwerpen) gaf in maart vormingsactiviteiten rond bewust consumeren:

- Wegwijs in logo's en labels - Donderdag 15 maart
- Zuinigheid met Stijl - Vrijdag 16 maart
- Infoavond autodelen - Vrijdag 23 maart
- Lenteschoonmaak in zicht ! - Dinsdag 27 maart, 20u00

3.6. Uitvoering

De campagne werd uitgewerkt door een actiegroepje bestaande uit een tiental leden van het Netwerk Bewust Verbruiken: *Gap-Vlaanderen, Velt, FOS, Greenpeace, Plattelandsontwikkeling, Bond Beter Leefmilieu, Wervel, MeMO, Max Havelaar, Oxfam-Wereldwinkels...*

Voor de praktische uitvoering kon het NBV rekenen op Velt (Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze). De coördinatie werd dan ook gedragen door Velt in samenspraak met de Raad van Bestuur en de Voorzitster van het NBV.

3.7. Financiering

Uitgaven		Inkomsten					
		Ministerie van Consumentenzaken	Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling	Provincie Oost- Vlaanderen	Gift Netwerk- Vlaanderen	Sponsoring	Totaal Inkomsten
Affiche Lay-Out + Flitsen	-34.980		14.980		20.000		34.980
Druk 5.000 ex	-19.080		19.080				19.080
Brochures Druk 10.000 ex	-156.520	100.000	56.520				156.520
Verzendingskosten	-80.041		68.291	11.750			80.041
Papierwaren	-320		320				320
Copies	-4.857		4.857				4.857
Telefoon	-7.342		7.342				7.342
Persconferentie Lekker Gec	-3.115		3.115				3.115
Deelname Bekende Vlamingen	-5.000		5.000				5.000
Personeel 15 dagen	-181.500			38.250		143.250	181.500
Totaal Uitgaven	-492.755	100.000	179.505	50.000	20.000	143.250	492.755

Inkomsten

Voor de financiële ondersteuning kon het Netwerk Bewust Verbruiken rekenen op een tussenkomst van 179.505 BEF van de *Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling* (Dhr. O. Deleuze), van 100.000 BEF van *De Minister voor Consumentenzaken* (Mevr. M. Aelvoet), van 50.000 BEF van de *Provincie Oost-Vlaanderen* (Afdeling Economie) en van 20.000 BEF van *Netwerk-Vlaanderen*. Ook werd voor een goede 140.000 BEF gesponsord in ruil voor een advertentie in de brochure.

4. Voorbereiding campagne 2002

Net als de voorbije twee jaar wil het *Netwerk Bewust Verbruiken* (verder NBV) in het voorjaar van 2002 de Vlaamse bevolking sensibiliseren rond mens- en milieuvriendelijke consumptie. Voor 2002 voorziet het NBV opnieuw een *Week van de Bewuste Consument*, maar deze keer is die week zelf de start van een heuse voorjaarscampagne. Het jaarthema voor de NBV-campagne in 2002 is Verantwoord Wonen voor Mens en Milieu onder het motto *Woon Gerust, Kies Bewust*.

4.1. Personeelslid en campagnegroep

De campagneduur wordt verlengd, daar het NBV het bereik van haar campagne nog meer wil uitbreiden ten opzichte van de vorige jaren. Hiermee samenhangend maakt het NBV meer tijd vrij voor de voorbereiding en nam het voor de realisatie een personeelslid (Helga Duhou) in dienst (iets wat de voorbije twee jaar niet het geval was) en dit gedurende zes maanden: van 17 december '01 tot 17 juni '02.

Het voorstel van de campagne ging dit jaar uit van het *Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch bouwen en wonen* (VIBE vzw). De actie wordt echter uitgewerkt door een campagnegroepje waar volgende organisaties bij betrokken zijn: Bond Beter Leefmilieu, Ecolife (Ecoteams & Bouwteams), Wereld Natuur Fonds (WWF), Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze (Velt), Koepel voor Vlaamse Kringloopcentra (KVK), Stof en Aarde.

4.2. Wat houdt de campagne in?

Eén van de acties tijdens de campagne is - net als de voorbije twee jaar - de publicatie van een gratis brochure met tips over ethisch, gezond en ecologisch bouwen, verbouwen, en wonen. De behandelde thema's zijn: verantwoorde bouwmaterialen, gezond binnenklimaat, ecologische interieurstoffen, FSC-hout, natuurverven, kringloopwinkels, gemeenschapshuizen, energiebesparing, ecologische tuinen, en duurzaam huishouden. De informatie uit de brochure zal ook beschikbaar zijn op de website van NBV.

Om de principes van het duurzaam bouwen en wonen kracht bij te zetten en concreet te maken zal een voorbeeldproject in de kijker geplaatst worden, meer bepaald het Ecohuis van de stad Antwerpen. Op 15 maart wordt op deze plaats een persconferentie gehouden. Een rondleiding in het ecohuis wordt gecombineerd met een wedstrijd waarbij een jury het meest (Palm) en minst (Cactus) verantwoorde initiatief binnen het thema wonen en bouwen zal uitkiezen. Dit moment is ook een aanleiding om enkele beleidseisen naar voren te schuiven: BTW-verlaging voor biotextiel, verplichting tot vermelden van volledige ingrediëntenlijst op etiketten van bouw- en huishoudproducten, veralgemeend gebruik van onbehandeld FSC-hout bij overheidsaankopen en een verbod op bepaalde verduurzamingsmiddelen.

Een aantal bekende evenementen zullen aangegrepen worden om op de campagne te wijzen. Op Wereldwaterdag (22 maart), zal NBV een aantal acties voeren op de beurs Milieu 2002. Die dag wordt een spaardouchekop verloot onder het publiek. Op zaterdag 23 maart organiseren VIBE en NBV een infodag rond het thema 'verduurzaming van hout'. Op de beurzen *Batibouw* (2-10 maart) en *Milieu 2002* (22-24 maart 2002) zal ons materiaal verspreid worden. Op de *Dag van de Aarde* (21 april) organiseert het NBV bezoeken aan Gemeenschapswoningen.

5. Website

De website www.bewustverbruiken.org is het gezicht van het Netwerk Bewust Verbruiken naar buiten toe. Het is een van de belangrijkste instrumenten van het NBV omdat het instaat voor de verspreiding van informatie, zowel tussen leden onderling, als tussen de leden en het grote publiek.

De website wil de portaalsite worden op het internet voor al wie in Vlaanderen op zoek is naar informatie over bewust verbruiken: met voorstelling van het Netwerk Bewust Verbruiken en haar leden, platformtekst, agenda, acties en publicaties van leden, archief met interessante documenten, links naar verwante websites, veel gestelde vragen...

5.1. Forum

Het discussieforum is opgedeeld in twee delen: enerzijds een open discussiegedeelte en anderzijds een gesloten, intern discussiegedeelte. Bedoeling is om zowel intern als extern de informatie-uitwisseling en discussie te bevorderen. Gebruikers kunnen zich laten registreren en zich op discussies abonneren, zodat ze de berichten in hun mailbox ontvangen.

5.1.1. Open discussiegedeelte

In 2001 werden berichten over volgende onderwerpen gepost op het extern forum:

5.1.1.1. Over Bewust Verbruiken - Algemeen

- Nieuwe jongerenwebsite over duurzame consumptie
- Hoe consumeren voor een betere wereld
- Website Billy Globe over Bewust Verbruiken
- Eindwerk: Duurzaamheid en fotovoltaïsche zonne-energie
- Eindwerk: Ethische consumptie bij jongeren
- Ecoscore
- Nieuwe Groene Gids
- Krentenier
- Leven met genoeg in een wereld van overvloed
- Publieksprijs "Vrouwvriendelijke Reclame" 2001
- Bewust verbruiken en dwangmatige economie
- The Bet: in zes maanden tijd 8% CO2 besparen
- Niet-winkeldag doet nadenken over reclame
- Gezin is grootste vervuiler geworden

5.1.1.2. Over Voeding en Drank

- Steun Biologisch melkgeitenbedrijf

- Danone overtreedt de wet op de biologische productie
- In bio minder kans op PCB's
- Max Havelaar - keurmerk voor eerlijke handel
- GGO's - Genetisch Gemanipuleerde Organismen
- Vegetarisme
- Sinaasappel-Cointreau met wrange smaak

5.1.1.3. Over Verzorgings- en Onderhoudsproducten, Kleding en Textiel

- Luiers en katoenen luiers
- Ontstopper
- Alternatieve geneeskunde
- AIDS en farmaceutische industrie
- Lingerieproducent Triumph moet Birma verlaten
- Ontslag vakbondsleider in Indonesische textielsector: protest

5.1.1.4. Over Hergebruik, Recyclage en Afval

- Krantenpapier in GFT-bak
- Kurk niet weggooien
- Robinson: stop geadresseerde reclame

5.1.1.5. Over Apparaten voor
Audio, Video,
Telecommunicatie, Multimedia

- GSM

5.1.1.6. Over Producten voor
Huisinrichting en (Ver)Bouwen

- Diepvries?
- Water voor Morgen
- FSC-leveranciers
- Europese larix met olie en/of was beschermen?
- Centrale verwarming / dag & nachttarief elektriciteit
- Wasmachine HOTFILL / REGENWATER

5.1.1.7. Over Duurzaam Toerisme

- Ecologisch toerisme in eigen land: de Gîtes Panda

5.1.2. Intern discussiegedeelte

5.1.2.1. Werking van het Netwerk
Bewust Verbruiken

- Promotie NBV
- Naam van het Netwerk
- Algemene Vergadering

5.1.2.2. Week van de Bewuste
consument 2001

- Tekst 'Bio da's logisch' voor brochure
- Tekst 't Is niet altijd komkommertijd' voor brochure
- Tekst 'Uitpakken en wegwezen' voor brochure
- Tekst 'Wortelen AOC (Appellation d'origine contrôlée)' voor brochure
- Tekst 'GGO's: Geen Geheim, Openheid' voor brochure
- Tekst 'Creatief met restjes' voor brochure
- Tekst 'Heb eens een boontje voor elkaar' voor brochure
- Tekst 'Heerlijke koffie van eerlijke bonen' voor brochure
- Tekst 'Teamspirit en boerenverstand' voor brochure

5.1.1.8. Overige onderwerpen

- Gids voor ethisch sparen en beleggen
- Auto delen
- Speelgoedcampagne voor betere werkomstandigheden
- Veel dieren zijn bang van vuurwerk

5.1.1.9. Werking van dit
discussieforum

- Hoe pas ik mijn profiel aan? + Verandering in forumrubrieken
- Een link naar Shell?

5.1.1.10. Aankondigingen van
activiteiten en vacatures

Regelmatig werden nieuwe activiteiten en vacatures aangekondigd. Ze zijn terug te vinden in het archief op het forum.

- Aankooptips boeken over ecologisch en sociaal verantwoorde voeding

5.1.2.3. Vragen aan het NBV

- Ecodesign
- Oost-Vlaanderen vraagt projecten over duurzaam ondernemen
- Lijst van Vlaams Netwerk voor Zakenethiek
- Verhuren is duurzaam...
- Spreker over duurzaamheid voor de KWB
- Kritiek op platformtekst
- Koopwijzer Milieuvriendelijke Producten op School
- Recuperatie Batibouw afval

5.1.2.4. Andere discussies

- Vragen om documentatie
- Stands
- Verslagen Raad van Bestuur
- Pers en journalisten
- Europees Netwerk van Organisaties en Onderzoekscentra bezig met Sociaal Verantwoorde Consumptie
- Persbericht Niet-Winkeldag Ondertekenen

5.2. Links op en naar de NBV-site

Centraal in de portaalfunctie van de website staat de linkspagina. In 2001 groeide deze linksdatabank aan tot meer dan 370 links. In de loop van het jaar werden dan ook meerdere nieuwe (sub)rubrieken ingevoerd. Daarnaast werden tal van links aangevuld met een tekstje om de gebruiker nog beter te kunnen helpen. Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zelf een link toe te voegen. De linkspagina's zijn de meest bezochte pagina's van de hele website.

Ook tal van andere internetsites hebben een verwijzing naar de website van het NBV geplaatst. Dat niet enkel lidorganisaties verwijzen naar de site als het aankomt op mens- en milieuvriendelijke consumptie, betekent dat de website algemeen aanvaard wordt als dé *place to be* in verband met bewust verbruiken. Hieronder alvast een greep uit het (onvolledige) lijstje:

- www.ucos.be/links.php
- www.ddh.nl/pipermail/nwd-lijst/2001/000009.html
- www.factor10.be/Linker.cfm?ThemelD=84
- www.hefboom.be/inlinks.html
- www.schonekieren.be/rits/links.htm
- www2.maxhavelaar.com/nl/links.whml
- www.bondbeterleefmilieu.be/pages/persberichten/JPersbericht.PHP?RefNr=nb
- www.environment.fgov.be/Root/tasks/SD-DD/
- www.a-m.be/links.htm
- www.chemical-awareness.com/main.php?pg=6
- www.agalev.be/code/nl/news_arc.cfm?id_magazine=105
- www.digilife.be/schoolnet/vacatures/vacature00059.htm
- user.online.be/volkshogeschool/vast/links.htm
- www.fos-socsol.be/nl/links/links.htm
- www.billy-globe.org/nl/link/consum
- www.vlaco.be/thuiscomp/restjes.html
- users.pandora.be/agalev.mechelen/links.html
- www.socius.be/bib/lijsten/geld.html
- seek.mosaicfx.com/?qw=Organisaties&cr=nl
- www.ecopower.be/powerpost5.pdf
- www.ping.be/~vparijs/wereldwinkel/links.htm
- www.thebet.be/betboek/DEEL%20VI-PRAKTISCH.pdf
- home.worldonline.be/~ervereec/links.htm
- aredje.net/ext/vortnvis.htm
- users.belgacom.net/Afvec/Consumentendag/consumentendag.htm
- www.vormen.org/educatie/e-mail-netwerk-edities/e-mail-netwerk-1-4.htm
- www.stip.ovam.be/html/Content1.asp?Id=100
- www.welzijn.net/links/weblinks_MensMilieuNatuur.htm
- www.oivo-crioc.org
- ris.vl-brabant.be/lip/construct.htm?doc=3251
- user.online.be/gd30411/ViaBibliotheek/Artikels/kritisch%20consumeren.htm
- www.greenpeace.de/GP_SYSTEM/11U1E5CD.HTM
- www.krentenier.be/krentelinks.htm
- www.lapoo.com/zoekstartinbelgie/zoeke.pl?etype=web&search=testaankoop
- www.mina.vlaanderen.be/milieueducatie/informatief/webconsumenten.htm
- www.pyrrhus.be/links/links.html
- www.pz.nl/akb/links/linkadressen.html
- www.sprokkel.be/winkel/
- www.velt.be/links.htm
- www.vibe.be/
- www.vibe.be/pagina's/links.html

5.3. Berichten op de homepage

Op de homepage verschenen in 2001 berichten over de volgende onderwerpen.

- Lingerieproducent Triumph moet weg uit Birma
- Ethibels bedrijvendatabank
- Ecologische voetafdruk (Ecolife)
- Niet-Winkeldag zet aan tot nadenken over reclame
- Bestel de nieuwe MeMO Gids
- Eerlijk speelgoed

- Meer kapitaal voor de solidaire onderneming (Hefboom 2001)
- Schone Kleren: educatieve pakketten
- Indische T-shirts uit bio-katoen
- Teken de Petitie voor Biologische Landbouw
- Gids voor ethisch sparen en beleggen

5.4. Agenda

Dankzij een samenwerking met het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO) werd een actualiseerbare agenda gelanceerd. Iedereen (leden en niet-leden) die zich registreert kan activiteiten toevoegen. De agenda is dankzij een automatisch datum-systeem steeds actueel.

5.5. Databank met gegevens over leden

Alle lidorganisaties vulden een fiche in met gegevens over zichzelf. Behalve hun contactgegevens werd de leden gevraagd naar:

- contactpersonen voor het Netwerk Bewust Verbruiken
- aantal medewerkers
- aantal actieve vrijwilligers
- aantal individuele leden
- aantal tijdschriftabonnees
- aantal ledenorganisaties of onderschrijvers van platform
- aantal onderafdelingen
- oprichtingsdatum organisatie
- van welke koepels of platformen organisatie lid is
- waarin de organisatie een vertegenwoordigende functie heeft
- belangrijkste publicaties (boeken brochures, tijdschrift, spelen,...) in verband met sociaal en ecologisch verantwoorde consumptie
- know-how binnen de organisatie met betrekking tot sociaal en ecologisch verantwoorde consumptie

Deze informatie werd verwerkt in een on-line databank en zal in de toekomst toegankelijk gemaakt worden voor het publiek.

6. Huisstijl

In de loop van 2001 werd door lidorganisatie Imagine een huisstijl ontwikkeld. Er werden een logo, briefpapier, omslagen en visitekaartjes ontwikkeld. Deze werden gedrukt door Druk in de Weer.

7. Niet-winkeldag: 24 november 2001

Naar aanleiding van de niet-winkeldag verspreidde het Netwerk Bewust Verbruiken een *persbericht* rond de impact van reclame. Het persbericht is de Vlaamse tegenhanger van de acties van het Réseau Eco-Consommation in het Franstalig landsgedeelte.

In het bericht klaagt het NBV hoofdzakelijk de hoge budgetten aan die aan reclame worden besteed. In 2000 investeerde de reclamesector meer dan 70 miljard BEF in de Belgische media. Dit is evenveel als het totaal aan onbetaalde schulden van de bevolkingsgroep die af te rekenen heeft met schuldoverlast! Naar aanleiding van de Internationale Niet-Winkeldag op 24 november wil het NBV de publieke opinie bewustmaken van de mate waarin reclame een obstakel vormt voor het stimuleren van duurzame consumptiegewoonten.

Volgende lidorganisaties ondertekenden mee het persbericht:

- Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen
- Ecolife
- Ethisch Vegetarisch Alternatief (EVA)
- Fair Trade Organisatie
- FOS Socialistische Solidariteit
- Krentenier
- Kristelijke Arbeidersjongeren (KAJ)
- Netwerk-Vlaanderen
- Oxfam-Wereldwinkels
- Stof en Aarde
- Vereniging voor Ecologische Leef- & Teeltwijze (Velt)
- Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO)

8. Deelname aan debatten

8.1. Lezing en debat *Leerstoel Milieueducatie*

Op donderdag 10 mei nam *Tineke Van Engeland* voor het Netwerk Bewust Verbruiken deel aan de *Leerstoel Milieueducatie, Leren rond Duurzame Ontwikkeling* van de Universiteit Antwerpen (Instituut voor Milieukunde). Het thema van de dag was: *Milieueducatie (n)iets voor consumenten?* Praktijkgetuigenissen en paneldiscussie met medewerking van: *Esmeralda Borgo*, medewerkster *Bond Beter Leefmilieu*, *Magda De Meyer*, volksvertegenwoordiger, *Guy Temmerman*, medewerker *Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen* en *Guy Elewaut*, woordvoerder *Delhaize*.

8.2. Panel *consumentenzaken*

Op 6 oktober 2001 nam *Luk Naets* voor het Netwerk Bewust Verbruiken deel aan een panelgesprek in het kader van conferentie *De betrokkenheid van de consumenten bij een eengemaakte markt* (n.a.l.v. het Europees voorzitterschap). Het onderwerp van de dag was *Welke vooruitgang heeft België geboekt op het vlak van ethische consumptie en duurzame consumptie?* In het panel zaten daarnaast *Vincent COMMENNE* van *Réseau des Consommateurs Responsables*, *Maurice PIRAUX* van *Test-Aankoop*, *Mevrouw Carole CRABBE* van de *Schone Kleren Campagne*, *Esmeralda BORG* van *Bond Beter Leefmilieu*, *Thérèse SNOY* van *Inter-environnement Wallonie*.

8.3. Debat *Eerlijke & Groene Consument*

Op 4 december 2001 nam *Tineke Van Engeland* voor het NBV deel aan een panelgesprek op de VUB in het kader van de reeks *Eerlijke & Groene Samenleving*, georganiseerd door UCOS. Het thema van de dag was *Eerlijke & Groene Consument*. Waren nog aanwezig: *Geert Groffen* van *Netwerk Vlaanderen* en een vertegenwoordiger van *Oxfam-Wereldwinkels*.

9. Varia

9.1. Onderschrijven van platformteksten

In 2001 onderschreef het NBV vier Platformteksten:

9.1.1. 10 op 10 bio

De campagne voor de promotie van de biologische landbouw met als streefdoel 10% bio-landbouwoppervlakte tegen 2010, getrokken door de *Bond Beter Leefmilieu*.

9.1.2. Schone Kleren Campagne

De campagne voor rechtvaardige arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie wereldwijd, getrokken door *Wereldsolidariteit*.

9.1.3. Recht op Recht

Platform voor een beter toegang tot het gerecht voor ngo's, gecoördineerd door de *Bond Beter Leefmilieu*.

9.1.4. Chemical Awareness

Het *Copenhagen Chemicals Charter* werd op Europees niveau opgesteld door de Europese milieu-organisatie EEB en de Europese consumentenorganisatie BEUC. In het charter worden vijf essentiële aandachtspunten (productinformatie, deadline voor risk assessment, phase out van persistente (moeilijk afbreekbaar) en bioaccumuleerbare stoffen, substitutie van stoffen naar mindere schadelijke, emissiestop van gevaarlijke stoffen tegen 2020) voorop gesteld.

9.2. MeMO-gids

Het Netwerk Bewust Verbruiken schreef in de nieuwe MeMO-gids de inleidende tekst bij het hoofdstuk gebruiksgoederen (blz. 76). Ook kon het NBV een kleurenadvertentie plaatsen in de gids (blz. 276), daarin werd de website gepromoot.

9.3. Inkomsten

Naast de inkomsten voor de campagne Week van de Bewuste Consument, ontving het NBV ook een werkingssubsidie van 80.000 van federaal Minister van Consumentenzaken, Magda Aelvoet. De andere inkomsten waren giften van particulieren (7152 BEF) en lidgeld van de leden.

9.4. Abonnementen op tijdschriften

In 2001 nam het NBV een abonnement op volgende tijdschriften: Ethical Consumer (UK), Kritisch Consumeren (AKB, Nederland), Öko-Test (Duitsland) om bij te blijven met de internationale actualiteit. Daarnaast ontving het NBV ook de tijdschriften van de meeste van haar leden.

9.5. EVS-vrijwilliger

In september vertrok Sigrid Laget voor 9 maanden met het *Europees Vrijwilligerswerk (European Voluntary Service – EVS)* naar Oostenrijk (Wenen). Haar standplaats is Südwind, een derdewereldorganisatie die in Oostenrijk de Schone Kleren Campagne trekt. Sigrid wordt ter plaatse ingeschakeld bij het uitbouwen van de SKC-campagne. Het *Netwerk Bewust Verbruiken* vervult voor Sigrid de rol van zendorganisatie.